

Slovenski dom

Stev. 42.

V Ljubljani, torek 21. februarja 1939.

Leto IV

Ljubljana slavi svojega najbolj častnega meščana Lepe manifestacije ob sinočni slavnostni seji mestnega sveta, ko je bila voditelju Slovencev dr. Korošcu izročena diploma o častnem občanstvu

Ljubljana, 21. februarja.

Snoči ob 19 je v slavnostno okrašeni sejni dvorani mestnega magistrata ljubljanski župan dr. Juro Adlešič izročil slovenskemu voditelju dr. A. Korošcu diplomu o častnem občanstvu, katero je dr. Korošcu podelila ljubljanska občina v priznanje zaslug, ki si jih je pridobil za ves slovenski narod in še posebej za njegovo prestolnico.

Pred slavnostno sejo se je na trg pred magistratom in na sosednje ceste nagnetla nad 3000 glava množica z godbo, ki je pričakovala prihoda dr. Antona Korošca, ki se je pripeljal točno ob napovedani uri pred okrašeno in slavnostno razsvetljeno magistratno poslopje v spremstvu župana dr. Adlešiča in občinskega svetnika dr. Dermastja. Na stopnicah ga je pozdravila ga. županja v družbi narodnih noš in mu med burnim vzklikanjem množice izročila krasen slopek povezan s trakom v ljubljanskih barvah. Slavljenec je nato odšel v veliko sejno dvorano, ki je bila izredno okrašena. Tu ga je z navdušenim pozdravom sprejel ljubljanski mestni svet, zastopnice ljubljanskega katoliškega žentva z gospo banovo na čelu pa so ga z galerije obsule s cvetjem. Na slavnostno sejo je prišel tudi ban dr. Marko Natlačen.

Dr. Korošec se je zahvaljeval za navdušene pozdrave, nato pa zavzel častno mesto nasproti župana dr. Adlešiča. Na županovi desnici je sedel ban dr. Natlačen, na levi pa podžupan dr. Ravnihar. Na mizi pred županom je ležala pergamentna diploma o častnem občanstvu, zapečatena s stariim pečatom mesta Ljubljane iz leta 1500. Poleg nje je stal bronasti simbol Ljubljane: zmaj na krasno izdelanem marmornatem podstavku.

Župan dr. Adlešič je nato začel sejo s slavnostnim nagovorom. V tem nagovoru je poudaril, da prihaja dr. Korošec po 21 letih drugič v mestno hišo slovenske prestolnice. V deklaracijskem letu 1918 ga je Ljubljana sprejela kot zmagovalca, ki je še v senci umirajoče Avstrije Slovence združil v samostojno državo SHS in bil prvi poglavar te svobodne in neodvisne države.

Ta se je 1. decembra 1918 združila s kraljevino Srbijo v novo državo Jugoslavijo. V tej novi državi je dr. Korošec bil podpredsednik vlade, ki je skupščini predložil avtonomistični ustavni načrt in dosegel slovenski pravico državnega jezika.

Vse delo dr. Korošca v novi državi je bilo tesno zvezano s skrbjo za napredek slovenske prestolnice. Ljubljana je z njegovo pomočjo dobila vseučilišče, dobila večino drugih kulturnih ustanov, in nazadnje njihovo krono: Akademijo ter tako postala resnično središče slovenskega naroda. Zato Ljubljana ni mogla 20 letnice svobode praznovati lepše, kakor da je imenovala voditelja vseh Slovencev za svojega častnega občana. In kakor je bil pred 21 leti blagoslovljen in pomenljiv za Slovence prihod dr. Korošca na sedež ljubljanske občine, prav tako je pomenljiv tudi drugi njegov obisk na tem kraju. Župan dr. Adlešič je svoj govor zaključil z besedami:

Zakaj, kakor ste bili pomladi 1918 triumfator svojih idej, ste danes triumfator svojih dejanj!

Tedaj je bil naš program: majska deklaracija. Danes je pa edini program Slovenije — dr. Anton Korošec!

In kakor so vam tedaj složno prisegale zvestobo vse stranke ter je vsa Ljubljana klicala »Živel voditelj!«, tako vam danes Ljubljana, povezana in edina s slovenskim narodom v nerazdeljivo enoto, želi srečo in še nadaljnjih uspehov za Slovenijo in Jugoslavijo z vzklikom iz vsega prepričanja in vere v Vas:

Naj živi naš častni meščan dr. Anton Korošec!
Živel naš vodja dr. Anton Korošec!

Županov govor so navzoči večkrat ustavili z navdušenim odobravanjem, ki je privrelo do viske ob koncu in še naraslo potem, ko je dr. Korošec po sprejemu diplome spregovoril:

»Gospod ban, člani mestnega sveta!

Ne morem najti primernih besed, da bi se vam zahvalil za vso pozornost, ki mi jo izkazuje Ljubljana. Imenovali ste me za častnega občana in 11. decembra prejšnjega leta je vsa Ljubljana že to izvolitev s plebiscitarno večino odobrila.

Mene na Ljubljano večjeje marsikatero vezi. Že 20 let živim v njenem obzidju in delim zlo in vse dobro s slovenskim narodom v Ljubljani.

Danes se v visoki politiki mnogo govori o priznanju »de iure in de facto«. Čeravno je moj

domicil v lepem obmejnem Mariboru, vendar moram s ponosom in zadovoljstvom priznati, da so razmere tako nanesle, da že 20 let živim v Ljubljani in sem de facto ljubljčan. Z vašo blago naklonitvijo ste mi podelili naslov častnega meščana in mi dovolili, da se smem odslej dalje tudi de iure smatrati in izjavljati: »Civis Labacensis sum« — občan ljubljanski sem.

Da se smem od sedaj tako imenovati, to je zame velik ponos.

To je v zadevi častnega občanstva moja osebna nota, ki ste ji Vi, gospod župan in gg. svetniki z vašo dobroto dali tudi zakonito podlogo. Živim pa v prepričanju, da je dolžnost vsakega slovenskega javnega delavca delati za belo Ljubljano. Ljubljana je naše kulturno in gospodarsko središče in dolžnost nas vseh je, da imamo to dejstvo neprestano pred očmi. Ne bo preskromno, če rečem, da sem doslej vse storil za Ljubljano, kar je bilo v moji moči. Tudi v bodoče hočem vse storiti, da zgradimo to naše kulturno in gospodarsko središče. Kakor doslej te dolžnosti nisem zanemaril, se bom tudi odslej trudil, da se tudi v bodoče to ne bo zgodilo, posebno, ako se bo naša notranja politika srečno razvijala v započetem pravcu.

Posebno sem pa ponosen na častno občanstvo bele Ljubljane zaradi tega, ker Ljubljana vedno visoko nosi zastavo ljubezni do dinastije in države, ker je Ljubljana iskreno in resnično in vsestransko nacionalna. Kakor je Ljubljana bila, kakor je, tako bo Ljubljana tudi ostala.

Kadar človek doživi kako večje doživetje, kakor jaz ob tej priliki, mu domišljija sega za

izrazi, da bi mogel primerno obseči in izraziti svoje sočutje. Tudi jaz iščem primernih izrazov, pa moram priznati, da me je domišljija pustila na cedilu. Vi veste, da spadam med bolj hladne in realne politike, zato mi ne zamerite, če svoje razpoloženje zajamem v preproste, pa globoko občutene besede: »Ljubim Ljubljano in jo bom ljubil do konca življenja.«

Pozivam Vas, da vzklivate z menoj:

»Živel naš kralj Nj. Vel Peter II., živila kraljevina Jugoslavija, živila Slovenija, živila ponosna bela Ljubljana.«

V novem valu navdušenja je bila po teh besedah slovenskega voditelja seja zaključena. Množica pred magistratom pa je z burnimi manifestacijami zahtevala, naj pride dr. Korošec na balkon, kar je tudi storil in se množicam zahvaljeval za pozdrave. Manifestacije niso hotele jenjati, dokler ni dr. Korošec dal znamenje, da bi rad spregovoril. Ko je pozdravljanje polihnilo, je dejal na kratko:

»Dragi narod!

Častni član mesta Ljubljane vas ljubljaniče iskreno pozdravlja in se vam in občinskemu svetu za to priznanje iskreno zahvaljuje!«

Te besede so množico vrgle v še večji ogenj, ki se ni polegel še dolgo potem, ko se je dr. Korošec odpeljal z magistrata. Mladina se je hitro zvrstila v sprevod in še dolgo manifestirala po ljubljanskih ulicah na čast dr. Korošcu, voditelju slovenskega naroda, krmarju slovenske usode, soustanovitelju in rešitelju Jugoslavije!

Sestanek držav Balkanskega sporazuma v Bukarešti:

Prizadevanja za vstop Bolgarije v Balkansko zvezo

Bukarešta, 21. februarja. m. Zunanji ministri držav, članic Balkanskega sporazuma, so včeraj imeli v Bukarešti prvo svojo sejo. O njej ni izšlo nikako uradno poročilo.

Politično važen sklep na včerajšnjem sestanku je bil v tem, da so zunanji ministri držav Balkanskega sporazuma dosegli sporazum, da bodo sprejeli vse moralne žrtve za olajšanje iskrenega pristopa Bolgarije k Balkanskemu sporazumu.

Na snočni pojedini, ki jo je svojim gostom priredil, je romunski zunanji minister Grigoriu Galencu predsednika grške vlade in zunanjega ministra Metaxasa, jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markoviča ter turškega zunanjega ministra Saradzogluja pozdravil s tole zdravico:

»Zveze, ki nas združijo in ki jih danes petič proslavljamo ob njihovi obletnici, se čimdalje bolj krepe, v kolikor naši narodi vse bolj vroče čutijo potrebo po miru na svetu. Odločno bomo nadaljevali s poslanstvom, ki smo ga prevzeli, tako svetim poslanstvom v interesu splošnega mira. Skupno bomo branili naše koristi.«

Vsak napor, ki bi privedel do popuščanja napečnosti, napor, ki bi zblizljal velike in male države, bomo od svoje strani spremljali in podpirali z vsemi simpatijami. Želimo sodelovanja v duhu medsebojnega razumevanja in evropske sloge pri reševanju važnih gospodarskih vprašanj, od katerih je odvisen mir, in od katerih je odvisno tudi blagostanje narodov. Name-ravamo služiti svojim skupnim vzorom neodvisnosti, složno in popolnoma lojalno.

Nato je Galencu govoril o velikem delu, ki ga je opravil pokojni turški predsednik Kemal Atatürk za ureditev razmer na Balkanu. Za tem pa se je povrnil na bolgarsko vprašanje ter dejal:

Jugoslavija, Grčija in Turčija bodo danes priznale nacionalno Spanijo

Bukarešta, 21. febr. o. Iz krogov balkanske konference v Bukarešti poročajo danes zjutraj, da bodo Grčija, Turčija in Jugoslavija še danes vsaka zase pravno priznale špansko nacionalistično državo. Kar se tiče Romunije, se bo to zgodilo v nekaj dneh, ker mora romunška vlada v tej zvezi rešiti še nekaj posebnih vprašanj.

Romunski kralj Karel je snoči sprejel v avdienco najprej predsednika grške vlade Metaxasa,

»Hvaležni smo predsedniku grške vlade Metaxasu za podpis solunskega sporazuma. Ta sporazum je Metaxasu podpiral tudi v našem imenu. Sporazum dokazuje naše želje, da se z vsemi sosednimi narodi združimo v popolni enakopravnosti ter da skupno razvijamo prijateljske odnose in odnose dobrega sosedstva. Ne smem zanemariti te prilike, da ne bi omejnili obiska, ki sem ga imel čast narediti v Belgradu, obiska, ki je omogočil obema državam, da potrdita svojo složnost, upoštevajoč pri tem vse stvarnosti, ki nas obdajajo, in istočasno tudi vse stvarnosti, na katerih sta zasnovana moč in mir teh narodov.«

Na Gafencovo zdravico je odgovoril predsednik grške vlade Metaxas, ki je prav tako v začetku povelil nekaj toplih besedi spominu na umrlega predsednika turške republike Kemala Atatürka, za tem pa dejal:

»Ta sestanek je v sedanjih razmerah dobil svojo moralno in politično važnost ter je nudil možnost za manifestacijo našega neomejnega prijateljstva. Znova moramo poudariti, da Balkanski sporazum nima nobenega napadalnega cilja in da so v njem odprta vrata vsem, ki so pripravljeno iskreno sodelovati. V Bukarešti se nismo sestali, da bi podpisali kak nov sporazum. Kakšna močnejša zveza bi pa sploh še mogla biti, kakor pa je lista, ki našim državam jamči njihovo ozemlje in nedotakljivost naših meja. Skušali bomo najtesnejše prijateljstvo z Bolgarijo še nadalje ohraniti v vsej popolnosti. Solunski sporazum pomeni zgodovinsko razdobje za države Balkanskega sporazuma in dopušča upanje za boljše bodočnost, ki si je narodi tako tople žele.«

Po pojedini je bil v salonu zunanjega ministrstva velik sprejem.

Predsednik vlade v Nišu

Niš, 20. februarja. AA. V Park-hotelu so gospodarstveniki mesta Niša priredili na čast ministrskemu predsedniku Dragišu Cvetkoviču banket, na katerem je bilo okoli 200 gospodarstvenikov, industrijcev, obrtnikov, trgovcev in drugih sodelavcev ter prijateljev predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča. Banketa se je udeležil tudi niški vladika dr. Jovan, podban Petrovič, nekaj narodnih poslancev in večje število banških in občinskih svetnikov. Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič je imel pri tej priliki daljši govor, v katerem se je v prvi še pozdravil škofa dr. Jovana Pozval je navzočnega k ložnemu delu in bratski ljubezni. Na koncu svojega govora se je zahvalil guvernornikom za njihova izvajanja v katerih so mu razložili svoje želje. Zagotovil jim je, da bo nadaljeval pot, ki vodi do popolnega uspeha v dobrobit našemu mlademu kralju, narodu in državi.

Navzočni so z navdušenjem sprejeli izvajanja predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča, nakar je godba zaigrala državno himno.

Vesti 21. februarja

Predsednik irske republike De Valera je naročil v Londonu večje število protiletalskih topov in lovskih letal v skupnem znesku dva milijona funtov sterlingov (pol milijarde din).

Od 44 milijonov Angležev se jih je v treh tednih priglasiło za prostovoljno vojaško službo samo 170.000.

Zaradi pomanjkanja delovnih moči bo nemška vlada prepovedala krošnjarijenje, kolporterstvo in poklieno plesalstvo moških po raznih zabaviščih. Vsi moški, ki so si do sedaj služili kruh s tem, bodo dobili posla pri javnih delih.

Ameriški poslanci in senatorji se še vedno razburjajo, da je Roosevelt dovolil prodati Franciji bombnike najnovejše vrste. Nekateri senatorji bodo predlagali sprejem zakona o prepovedi prodaje vsega orožja v tujino.

V Italiji se je januarja rodilo 94.000 otrok, umrlo pa jih je 62.000. Presežek rojstev znaša torej 32.000.

Angleški poslanik v Rimu lord Parth je včeraj imel dolg razgovor z italijanskim zunanjim ministrom Cianom. Razgovor se je nanašal na razna odprta vprašanja.

Hitlerjev zaupnik stotnik Wiedemann, ki je bil imenovan za nemškega generalnega konzula v San Franciscu, je danes odpotoval iz Hamburga v Ameriko.

Predsednik angleške vlade Chamberlain je včeraj imel važen posvet s poveljniki angleškega brodograjske in pomorske obrambe.

Vatikansko državno tajništvo ni odgovorilo na socialno brzojavko, ki jo je ob smrti papeža Pija XI. poslal predsednik španske rdeče vlade Negrin, politik, s čigar vodstvom in privolenjem je bilo v Spaniji pomorjenih 400.000 duhovnikov in 500.000 katoliških vernikov.

Župani vseh francoskih občin vzdolž španske meje so imeli v nedeljo sestanek v Perpignanu. Župani so izrazili željo, naj bi španske begunce, ki so obmejnim občinam v silno breme in predstavljajo tudi silno nevarnost, porazdelili v majhnih skupinah na vse francoske pokrajine.

Novi barcelonski guverner grof Montseny je odpustil iz službe 15.800 uradnikov, ki so podpirali bivšo vlado.

V poljskih Bjaloviech se je začel politični lov na divje svinje, ki bo trajal tri dni. Lova se udeležuje tudi voditelj nemške policije Himmler, več poljskih ministrov ter nemški poslanik v Varšavi.

Španske nacionalne oblasti so izpustile iz ječe angleškega podkonzula v San Sebastianu Goldinga, ki je bil pred začetkom katalonske ofenzive prijel zaradi vohunstva.

V Moskvi so včeraj podpisali tri gospodarske sporazume med Poljsko in sovjetsko Rusijo. Pogajanja za sporazume so trajala tri tedne.

Vladna kriza v Belgiji še vedno traja. Kaže, da bo nova vlada sestavljena brez sodelovanja liberalcev in bilo v njej samo zastopniki katoličanov in socialistov.

Bolgarski kralj Boris je odpotoval iz Švice v Rim. Bival je nekaj dni v Zürichu in se posvetoval s švicarskimi strokovnjaki glede svoje boleznin na obeh.

Italijanska vlada je sporočila angleški vladi, da je poklicala pod orožje 60.000 mož radi tehnične izpolnitve.

Londono mornariško sodišče je razveljavilo zaplenbo 11 španskih trgovskih ladij, ki so bile zaplenjene na zahtevo madriške vlade ter ladje dalo na razpolago lastnikom, ki prebivajo v nacionalni Spaniji. S tem je sodišče dejansko priznalo nacionalno državo.

2500 izseljencev je včeraj odpotovalo iz Italije v Vzhodna Afriko.

Redni železniški promet v Kataloniji se bo lahko začel na vseh progah v 6 tednih. Nacionalisti so do zdaj popravili že 180 mostov, katere so rdeči na begu razstrelili.

Angleški minister za čezmorsko trgovino Hudson, ki je včeraj odpotoval v Berlin, bo iz Berlina odšel v Moskvo. Obiskal bo tudi Varšavo, Helsinke ter, še nekaj drugih evropskih prestolnic.

Belgijski senator Pierlot, ki sestavlja novo vlado, je izjavil, da bo svojo nalogo izpolnil že danes. Dejaj je tudi, da bodo poleg katolikov in socialistov sodelovali ljudje, ki niso v parlamentu.

20 milijonov frankov kredita za preživljanje španskih beguncev je odobrila francoska vlada.

Sovjetska vlada je odklonila zahtevo nacionalne Spanije, da bi poslala v domovino nekaj tisoč baskovskih otrok, katere so rdeči pred dvema letoma spravili v Rusijo.

Predsednik bolgarske vlade Kjosivanov bo v kratkem obiskal Ankaru. Njegova pot je v zvezi s pripravami za vstop Bolgarije v Balkansko zvezo.

Poslovilna avdijenca dr. Stojadinoviča

Belgrad, 20. februarja. AA. Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle je danes ob 12 sprejel v Belem dvoru v poslovilni avdienci dr. M. Stojadinoviča, predsednika ministrskega sveta na razpoloženju.

Sport v zadnji minuti

Graham Sharpe (Anglija) je osvojil pred 8000 gledalci svetovno prvenstvo v umetnem drsanju pred Tomlinsonom (Anglija), Rado (Nemčija) in Fabrom (Nemčija). Peti je Anglež Herbert, šesti Madžar Tertak. Pri damah je največ točk nabrala Angležinja Daphne Walter.

Sestredneva kolesarska dirka je končala z zmago para Kilian-Thomas, ki sta dobila 1873 točk. Druga sta bila Vopel in Yates (1395 točk). Tretja brata Pedena (716 točk), četrta Walthour-Crosley, peta Reboli-Di Pavo.

Newyorški atletski klub je v areni Madison Square Gardena priredil velik lahkoatletski meeting. Pred 17.000 gledalci so bili doseženi naslednji zelo dobri rezultati:

Tek na 880 yardov: 1. Borican, 1 m 56 sek. 2. Borek, 3. Goldberg, Borican je nov up ameriške lahke atletike.

Skok ob palici: 1. Meadows, 4 m 26 cm, 2. Lusen, 4 m 11 cm.

Tek na eno miljo: 1. Glewn Cunningham, 4,12.610. 2. Venzke, 3. Fenske, 4. Mostert (Belgija).

Tek na 500 yardov: 1. Fritz 0,57.810, 2. Yui-gley.

Pozor!

Z ozirom na to, da se je oglasilo še nešteto ljudi, ki bi radi videli Svengalijeva predvajanja, pa zaradi stalno razprodanih predstav doslej niso mogli dobiti sedežev — priredi mojster

Kupite vstopnice takoj!

Svengali

Še eno produkcijo, in sicer v četrtek, 23. t. m. ob 21. uri v veliki dvorani kina „UNION“! Vstopnice se dobe že od danes naprej pri blagajni v predprodaji.

Ljubljana od včeraj do danes

Zdaj smo že prišli čez dvajseti februar, še teden dni, pa bomo v mesecu, ki nam prinese kolesarsko pomlad. Vreme se drži še kar lepo. Zobljačo so je, temperatura je stalno nad ničlo, tako da se snega ni nadejati, pač pa dežja, če se že bo sploh kakšna »reč« začela vsipati izpod neba.

Danes je pustni torek

Pustni čas, čas norosti, pravijo. Še danes se bodo ljudje lahko izmoredi, potem pa pride resni postni čas. Danes smo dočakali pustni torek. Ta dan imajo gospodinjne doma precej dela s kuho in peko, s pripraviljem različnih dobrih za žolod. Vsak si rad na ta dan privoščijo malo priboljška. Sploh mora biti na mizi, gnjat in klobase, pa bobni in »flanciat« in »krofit«. To je že stara šega, da mora na pustni torek človek kaj dobrega prigrizniti. — Po ulicah se ta dan preganjajo maškare; večinoma se zdaj preoblačijo v pustne šeme otroci, starejšim se kaj takega že skoraj ne ljubi več. Najbolj pestro je življenje zvečer. Tisti, ki ostanejo doma in praznujejo pusta v domačem krogu, pripovedujejo smešne in se zabavajo na svoj način. Pa tudi v mestu je napovedanih precej zabav, ki so vsako leto kaj dobro obiskane. Tam se ljudje vrte, pojo in pije do polnoči, ko s pekelnično sredo prične postni čas.

Včeraj dvanaest prevozov

Včeraj so reševalci zaznamovali dvanaest prevozov. Številka je še kar znosna proti tistim, ki jih je reševalna postaja beležila ponavadi ob začetku leta. Reševalci so med drugim prepeljali v ljubljansko bolnišnico tudi naslednje ponesrečence iz mesta in z dežele:

Laibacher Jožefa, ki je doma iz Rudnika pri Ljubljani, je nerodno stopila, pa je padla in si zlomila nogo.

Sedemindvajsetletni instalater R. S. je včeraj sedel v gostilni »Split« na Vidovdanski cesti. Po nesreči je menil, da je pil rum, v resnici pa je bila v steklenički jesihova esenca. Postalo mu je slabo. Brž so poklicali reševalce, ki so fanta prepeljali nemudoma v ljubljansko bolnišnico.

Gospa Adela Uršič, ki stanuje v Florjanski ulici, je padla in si pri tem zlomila nogo.

Posestnik Modice Jakob iz Zelmelej je bil na sejmu v Velikih Laščah. Nazaj grede je prisedel na Javornikov tovarni avtomobil. V domači vasi pa je nekaj pred svojo hišo skočil iz drvečega avtomobila. Toda pri tem ga je spodneslo, padel je tako nesrečno, da je dobil hude notranje poškodbe, počila pa mu je tudi lobanja. Podjetnik Javornik ga je z avtomobilom prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Tam so ponesrečenega Modice takoj prevzeli zdravniki v nego. Videlo pa se je, da bo vsaka zdravniška intervencija že prepozna in zaman. Zato je bil Modice ponovno naložen na avtomobil in prepeljan v domačo vas. Njegovo stanje je brezupno.

Kakor smo slišali, pa se je včeraj primeril žalosten slučaj tudi v bližini litijske železniške postaje. Nekaj delavec, ki je bil petintrideset let zaposen v prednici Mauthner, se je bil v službi nekaj pregrešil. Opuščen je bil zato iz službe. To pa ga je silno potrl. Hodil je okrog ves pobit. Ni mogel preboleti. Včeraj se je odločil. Šel je v bližini postaje na železniško progo in pričakal vlaka. Ko je ta privozil, je skočil pod kolesa.

Ponesrečenci v ljubljanski bolnišnici

Razen imenovanih, za katere so nam povedali na reševalni postaji, so bili včeraj pripeljani v ljubljansko bolnišnico še sledeči ponesrečenci:

Kunaver Jože, ki nima stalnega bivališča, je v Ljubljani šel včeraj po zamrznji cesti. Kdo bi si mislil, da se to dni tudi take ceste še dobe v Ljubljani, kaj! Kunaverju je zdrčalo, pa je padel in si zlomil nogo.

Na kozolec je šel Lado Jeršin, posestnik v Gaberski gori. Nesrečno naključje je hotelo, da mu je spodrsnilo, pa je padel in si zlomil desno roko.

Drva je sekal Borut Finžgar, sin goščarja v Ljubljani, pa se je vsekaj v levo roko.

Slamo je rezal za živino hlapec pri Komljanču v Sv. Križu pri Dolskem, Ribič Nace. Pa ga je zagrabila slamozernica za roko in mu pomela prste na desni roki. Zatečil se je moral po pomoč v bolnišnico.

Upokojena tovarniška delavka v tobačni tovarni v Ljubljani, Francka Segatin, ki stanuje v Rožni dolini je šla po cesti, pa jo je podrl brezobzirno drveči kolesar na tla. Potolkla se je po rokah.

Glej, da boš tudi ti med nimi!

Zdaj se že javljajo pridni darovalci za »Slovenski Dom«, to bodoči veliko in ponosno zgradbo, v kateri bo prosvetna katoliška centrala za vso Slovenijo. Prav mnogo ljudi se je že prijavilo in darovalo. Naj jih za danes navedemo nekaj iz tega že prav čednega seznama. Darovali so naslednji darovalci:

10.000 din: Društvo, neimenovano;
2.000 din: Bogumil Remeč, gimn. direktor v pok.; dr. Franc Lukman, univ. profesor;
1.000 din: Ignacij Zaplotnik, katehet; Janez Triler, akturij; F. R.; Kralj Anton, tajnik Združene zveze; K. J.; S. J.; dr. Tine Debeljak, urednik.

Čedno družino so prijeli

Pred dnevi je bil aretiran bivši pekovski mojster Jože Ferjančič iz Most. Mož je bil po izsledkih, ki jih je dala preiskava, udeležen pri vionni tatvini v Tonijevo trgovino na Rudniku. Policijski organi so pridno raziskovali vso stvar in so prišli na sled čedni, prav lepo organizirani tatvinski družini, ki je ponajveč kradla tam po Barju naokrog. Večinoma je vdiral v trgovine. Ti dolgoprsteži so imeli kar pravo pravico skladišče ukradenega blaga v neki hiši tam na Jurčkovi poti. Preteklo soboto in v nedeljo so policijski organi vso to »zalogo« prepeljali s tovarnimi avtomobili v postopje policijske uprave v Ljubljani. Tam so blago včeraj ves dan urejali in pregledovali. Ugolovili bodo, kje vse je Ferjančičevo »moštvo« kradlo. Aretirana sta bila tudi gospodar in gospodinja hiše, v kateri je bilo skladišče ukradenega blaga. »Zaloga« se je nabrala predvsem iz vlomov v razne trgovine s špeceriskim in kolonialnim blagom. Največ je bilo zabojev s sladkorjem, mila, sveč, manufakture, čevljev, suhega mesa, vina, malinova, pa tudi drugih osveževalnih pijač. Precej blaga pa je bilo ukradenega tudi po raznih zasebnih stanovanjih. Podrobna preiskava pa bo še pokazala prav gotovo nadaljnje zanimive izsledke.

Filmi

Ana Favetti (Kino Matica). Prav čeden film nemške produkcije, ki mu je bil za podlogo roman Walterja von Hollandra. Režiserju Waschnecku se je posrečilo, da je ohranil pri oblikovanju snovi plemeniti ton, ki se razodeva v Hollandrovem književnem slogu. Nazori in ravnanje moderne lahko-mišljene mondenosti, vibrate in nikamor vezane se tod udarjajo s plemenitim občutovanjem, ki je še pristno in prihaja iz čistega srca. Neke mehoba in mirnost brez ostrin v višjih delih film prikupen. Tiha, rekli bi na nek način resignacijsko rahla igra glavnih dveh igralcev, Matije Wiemanna in Brigitte Hornjejeve, je prav prijetna sprememba človeku, ko vidi, koliko zlagane, nepristne patetike in »čustvenega hruma« je sicer v nemških filmih. Čedni so tudi prirodni posnetki iz St. Moritza.

»Iščemo najprej zakonski par« (Kino Union). Ne posebno duhovita komedija, ki pa ima to dobro lastnost, da vsaj ne dolgočas. Dokaj prizorov je takih, da se gledalec ob njih lahko nasmije do mile volje. Stare znanice srečujemo v tem delu, med njimi sta nam spet najbolj všeč stara dva prijatelja, ki se tako imenitno vjemata vselej, kadar skupaj igrata — Hans Moser in Leo Siezak. Tudi druge vloge so dobro zasedene.

Za pusta so nakradli gnjati in jih skuhalo — jedli bodo pa le nezabeljen ričet...

Kranj, 20. februarja.

Kar skoraj neverjetno se sliši, da smo imeli do sedaj v Kranju samo 3 stražnike in to že precej časa. Razumljivo je, da so imeli stražniki več kot preveč dela že v pisarni, poleg tega pa so morali skrbeti še za varnost in red v mestu in njegovih velikih okolici. Ker je bilo tako veliko pomankanje stražnikov, so v Kranju našli zavetišče številni tatovi, ki so ogrožali premoženje bogatejših in revnejših slojev. V teku dobrega pol leta je kranjsko orožništvo skupno s policijo aretiralo kar tri večje in organizirane vlomilske tolpe. O aretaciji vlomilske tolpe nekaterih delavcev iz Stražišča, ki so izvršili nad 20 tatvin in vlomov, smo že poročali v lanskem letu. Pred nedavnim, morda je minulo že mesec, so orožniki odkrili v Stražišču hišo, ki je imela v podkletju poseben, skriven prostor, ki je služil izključno za skrivališče ukradenih predmetov. Seveda so bili hišni prebivalci aretirani in dokazalo se jim je več vlomov in tatvin.

Včeraj, na veselo pustno nedeljo, pa se je orožnikom in policiji posrečilo, da so odkrili spet novo vlomilsko tolpo, ki je zadnje tedne noč za nočjo vlamljala in kradla po kranjski okolici, predvsem po Stražišču. Sploh se zdi, kakor da so se tatovi posebno v Stražišču zelo varne čutili. Vzrok je pač v tem, da je tukaj zelo slaba javna razsvetljava in da do sedaj ni bilo tukaj nobenega varnostnega organa.

V noči od sobote na nedeljo so tatovi vlomili v shrambo g. Viktorja Mihelčiča na Stari cesti v Kranju. Ker je bilo okence majhno in zavarovano z železno mrežo, niso mogli v shrambo, pač pa so mrežo prerežali in z nekakim kaveljem segali v shrambo po jestvinah. Ukradli so šunko, okrog 30 klobas, velik kos slanine, ženski plašč in moški suknjič. Na podoben način je bilo pri Mihelčičevih že dvakrat ukradeno.

Ko je g. Viktor Mihelčič v nedeljo zjutraj zapazil tatvino, jo je nemudoma javil varnostnim organom. Ker je orožništvo že nekaj časa imelo na sumu neko delavsko družino v Stražišču, sta takoj odšla orožniki in policaj v stanovanje tiste družine. Ko sta stopila v kuhinjo in videla, da kuha gospodinja lep kos svinjine, sta jo vprašala, kje je dobila meso. Ženska je prišla seveda v zadrego. Zato sta ji svetovala, naj kar prizna, da je bilo meso ukradeno. Brez obotavljanja je ženska res priznala, da je bila šunka prejšnji večer ukradena pri Mihelčičevih. Še isto popoldne sta varnostna organa aretirala tri osebe, danes popoldne pa sta bili pripeljani v zapore še dve osebi, tako da je do danes aretiranih v zvezi s številnimi vloni, ki so se izvršili zadnje čase v Stražišču in Kranju, kar 5 oseb in sicer trije moški in dve ženski. Preiskave še trajajo in bodo brzkone sledile še nove aretacije. Kakor izvemo, so aretiranci že priznali več vlomov in tatvin.

Sedaj, ko so nevarni vloni pod ključem, si bodo predvsem oddahnili stražniki prebivalci, ki so morali trpeti zaradi tatinske nadloge veliko strahu in seveda tudi materialno škodo.

Vremensko poročilo

Kranjska gora: —4, delno oblačno, 25 cm snega, sren, sankališče uporabno.
Rateče-Planica: —7, delno oblačno, 30 cm snega, sren, na prisojnih legah sneg kopni, skakalniče uporabne.
Planica-Slatna: —7, delno oblačno, 40 snega, sren, drsališče uporabno.
Planica-Tamar: —7, delno oblačno, 50 snega, pršič.
Peč-Petelinjek: —6, delno oblačno, 50 snega, pršič.
Dovje-Mojstrana: —3, oblačno, 15 snega, sren.
Pokljuka: —4, zelo oblačno, 70 snega, sren.
Bekinj-Zlatorog: 0, megleno, 15 snega, sren.
Dom na Komni: —6, megleno, 170 snega, pršič.
Do mna Voglu: —5, megleno, 170 snega, pršič.
Kofa na Smrekevcu: —4, drobno mede, 70 snega, pršič.

Dober plen mariborske policije

Maribor, 21. februarja.

Danes zjutraj ob 4 je policijski stražnik Karel Jurkovič na Glavnem mostu ustavil sumljivega možakarja, ki je na hrbtu nosil zelo nabasano nahrbtnik. Vprašal ga je, kaj nosi. Neznane pa mu je odvrnil, da nosi hrano za svojo tolo. Ker se je pa stražniku le zdel preveč sumljiv, ga je povabil s seboj na policijo. Možakar se je tega povabila ustrašil ter urno pobegnil čez most proti Magdalenski cerkvi. Stražnik mu je hitro sledil ter ga pri cerkvi aretiral in odpeljal na stražnico. Tam so mu pregledali nahrbtnik in našli 11 kg saharina, 104 vžigalnice in 47 zavojev igralnih kart. Pri zaslišanju so ugotovili, da je ta neznan tihotapec Franc Vrhovec, vrtnarski pomočnik, doma iz Ljubljane. V Ljubljani stanuje na Miklošičevi cesti 22. Vrhovec je dejal, da se je včeraj ob 11.45 pripeljal iz Ljubljane v Maribor, nato pa ob 13 v Gradec. Pravi, da se je vozil v zaklenjenem stranišču in brez potnega lista. V Gradcu je kupil blago ter ga nato izročil nekemu vlakovodji, ki je blago skril na streho vagona. Vrhovec se je nato spet brez potnega lista vrnil iz Gradca v Maribor, in sicer danes zjutraj ob treh. Toda že ob štirih ga je tu prišla stražnikova roka. Za svoje vestno službovanje zasluži stražnik Karel Jurkovič gotovo vse priznanje.

Razpis mest dveh cestarjev

Na osnovi § 31. zakona o banški upravi razpisujem pri okrajnem cestnem odboru v Gornjem gradu službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za progo na banov. cesti št. II/202 od km 4.500 do km 10.00.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in v banovinskem koškom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi (roštni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odeluženju kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, нравstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblasti, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristolubja, eventualna dokazila o strokovni uposobljenosti, je vložiti najkasneje do 28. februarja 1939 pri okrajnem cestnem odboru v Gornjem gradu.

Na osnovi § 31. zakona o banški upravi razpisujem pri okrajnem cestnem odboru v Celju službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za progo na banov. cesti št. II/194 Velenje-Črna-Petrovče v odseku od km 12.00 do km 17.176.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in v banovinskem koškom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi (roštni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odeluženju kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, нравstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblasti, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristolubja, eventualna dokazila o strokovni uposobljenosti, je vložiti najkasneje do 28. februarja 1939 pri okrajnem cestnem odboru v Celju.

Iz Slovenskih gor

Sv. Ana v Slov. gor. 21. febr.

Agilni dramski odsek našega Katoliškega prosvetnega društva nas je v nedeljo pred pustom prijetno zabaval s šalorigo »Butalica«. Neprijetno in od srca se smejali, ko je nastopil po sili župan Miha Binbo in nas počil, naj človek ne sili v ospredje, kamor ne spada.

Prijazni, topli dnevi na naših lepih gričih nas vabijo ven v naravo. Pomladansko delo se začinja. Bog nas varuj vremenske reakcije, zime in mraza v pomladi.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

»In stroški, gospod Adverso, ne pozabite na stroške.« Smejalo se je. »Toda, podrobno se bomo pozneje pomenili o tem. Zazdaj mi boste oprostiti, moram iti. Bourriennov tajnik je prišel.« mu je prišel Vincenc. »Najbrž je prišel zaradi novega rentnega posojila. Kdaj se spet vidiva? Jutri pri vas na večerji? Ne! Večerjal bom pri Talleyrandu. Dan pozneje? Bon! Torej v sredo zvečer.«

»Pospremil ju je do vrat.« »Kako krasen voz imate, gospod Nolte!« je še dejal, ko je vrgel pogled skozi okno. »Kje bi tudi jaz dobil kaj takšnega?«

»Podaril mi ga je gospod Adverso.«

»Ah,« je vzdihnil Ouvrard, njegove rujave oči pa so v trenutku postale kar rosne, »zadnja londonska moda.«

»Če dovolite, vas bom v sredo pustil odpeljati se s to kočijo,« je odvrnil Vincenc.

Pozdravila sta Bourrienna, ki sta ga srečala, ko sta izstopila.

»Bržkone niste naleteli na nobenega domoljuba več, ki bi se zanimal za vaše konje,« je dejal z nasmehom. »Ali vam nisem dejal, da bo — kako se že imenuje — odpuščen?«

»Ne, toda zdaj se nama je začel zdeti Ouvrard sumljiv,« je odvrnil Antonio. »Svoje oko je že vrgel na ta voz.«

Ouvrard se je na ves glas zasmejal ter ga udaril po rami.

Vrata so se zaprla. Potem so se odprla še enkrat. »Če bi bil na vašem mestu, gospod Nolte, bi kupil državne rente.«

»Saj sem vendar dejal majorju, da ga bom dal odstraniti,« je zadovoljno pristavil Vincenc, ko sta se peljala domov. »In svojo besedo sem tudi držal.« Antonio ni dejal ničesar.

Ouvrard je duhovit človek, toda ta njegova duhovitost je najbolj podla, kar si jih moreš misliti. Ali si opazil, kako je spregovoril tme »Talleyrand?« In poleg tega more vsak, kdor ima le kaj izgubiti, pri Talleyrandu večerjo. Stara lisica zavoha sir v vraninem kljuni miljo daleč — in poskrbi za to, da ji pade na tla. Steer pa bi te rad opomnil: O Ouvrardu govore, da se zanima za mlade moške.

Mialim, da lahko greš v New Orleans, če hočeš.

»Preklecan,« se je pridušil Antonio. »Rad bi vedel, zakaj me imajo vsi za Angleža — zadnja londonska modaja.«

»Ker si na videz prav takšen in tudi ravnaš prav tako kot kak Anglež, Toni,« mu je razložil Vincenc in skomiznil z ramo.

»Toda saj vendar ne govorim tako.«

»Če ne govoriš angleško, ne. Pojdi, greva na borzo.«

Antonio je kar osupnil nad vsoto, ki jo je Vincenc naložil v francoske rente. Tudi Vincenc sam je bil naravnost presenečen. »Toda državni vrednostni papirji se morajo brezpogojno dvigniti, če se sklene mir,« je razlagal.

Kljub temu je v lorek zjutraj nekako boječ začel pregledovati časopis. Rente so nekoliko padle.

Večerja v sredo zvečer, na kateri je bil tudi Ouvrard, ni potekla kljub temu nič manj živahno. Nekaj ur so kramljali ob vinu. Ouvrard je stegnili roke čez mizo in se naslonil na prste, kakor da bi imel spodaj karte.

»Attention, messieurs,« je spregovoril kot kak bobnar, ki hoče nekaj razglasiti. »Rad bi vam nekaj predlagal. V skrivnem predalu moje blagajne so zdaj menice, glaseče se na mehiškansko zakladnico in na vsoto sedem milijonov dolarjev. Prvi konzul mi jih je dal nakazati zato, da bi mu obkrel njegove vojske in jim prekrbel hrano.« »Zlatc leži v Mehiki,« je dejal, »spojdite in si ga dvignite.« No — in zdaj hočemo njegov predlog izvesti. Moj načrt je tale:

Vi, gospod Adverso, vzamete od mene menice v višini enega milijona dolarjev s seboj v London. Lahko poveste siru Francisu Baringu, da je ta vsota vplačilo, ki naj dokaže mojo srčno željo, da bi se podjetje spet premaknilo z mrtve točke, in da naj denar, če postane tekoč, služi kot obratni kapital agentur, ki bi jih bilo v Ameriki po njegovem mnenju nujno potrebno ustanoviti. Lahko mu dalje tudi poveste, da se zavezujem, da bom v dveh letih poslal menice skupno za petintrideset milijonov mehiških dolarjev v primeru, če bo mogel prevzeti pošiljke v tako velikem obsegu. Pripravite ga do tega. To mehiškansko premoženje moram spraviti v denar, sicer ob njih propadem. In kaj briga nazadnje Baringove, kako bom jaz od svoje strani pripravil našo vlado do tega, da bo dovolila dovoz tega blaga?«

»In angleška blokada?« je vprašal dalje Vincenc.

»To je vaša stvar,« je odvrnil Ouvrard. »Tu gre za mednarodne finančne posle: Vsak družabnik naj s svojo vlado stvari na svoj način uredi. Na vse zadnje bo tako in tako sklenjen mir. Ribariti moramo, dokler je še voda kalna. Pojmi se, da mir, o katerem se še vedno pogajajo, ne bo trajal dolgo. Kdaj potujete v London?«

»Čez nekaj dni.«

»Potrebujete boste nekatere poverljive listine. Obiščite Talleyrand in tudi Fouché. Jaz bom temu primerno zavrnil pot.« Nežno je pogledil namizni prt. »Ko boste gotovi, se bova pomenila glede menic. Ne smete jih pokazati nikomur, in tudi ne smete vzdubiti kake slutnje, da jih imate. Kajti če izve za to stvar Bonaparte, bo —

»Zdaj pa lahko noč. Poverjena vam je velika naloga. Pri tem

pa ne boste potegnili kratkega konca. Bodite v vsem previdni, kar koli boste pisali o stvari. Najboljša pisma so tista, ki niso bila nikdar napisana.«

Ogrnil se je z dragocenim, z ruskim kožubom obšitim plaščem, vzel svoje modrikaste rokavice, cilindar in palico ter odšel po stopnicah navzdol do nekako dostojanstvenostjo, ki je postavljala na laž njegovo običajno hojo.

»Se vam še vedno zdi pameten nasvet, imeti državne rente?« je vprašal Vincenc Ouvrarda, ki je sedel že v vozu. Ouvrard ga je pogledal in molčal. Nato je komaj opazno prikimal.

»Talleyrand si je denar izposodil, da bi kaj kupil,« je dejal in privzdignil obrvi.

Naslednjih osem in štirideset ur je bilo najznamenitvejših, kar jih je Antonio kdaj doživel. Dva dneva je premissjeval, če ni morda Vincenc res znorel.

Od nekod je prišlo poročilo, da so se mirovna pogajanja razbila. Vsa razburjena sta se peljala na borzo. Na trg so neprestano prihajali novi vozovi in spet odhajali. Med njimi je posadala na trgu poulična mladina, ki so jo porabljali, če je bilo treba kam hitro nesti kakšno sporočilo. Stražniki se kmalu niso več zmenili za ves ta direndaj. Zavihali so obratnike pri svojih suknjah, ker je prišel dež, postopali naokrog, iskali sami zavetja, kjer koli so mogli ter od daleč opazovali življenje na trgu.

»To je slabo znamenje,« je dejal Vincenc mrko. »Fouché je znan po tem, da takoj poseže vmes, če kakšna slaba novica ni resnična.« Nemogoče je bilo narediti si pot k staremu postopju, od koder se je neprestano razlegalo tuljenje, kakor da bi se tisoč razbesnelih psov borilo s smrtjo.

Končno se jima je le posrečilo, da sta se prerila skozi gnječo na trgu ter se umaknila pred ežem in majhno prodajalno, kamor se je bilo zateklo tudi že nekaj drugih špekulantov. Za sedež je bilo treba plačati vsako uro po en frank. Tu so sedeli ljudje s svojimi padlimi papirji v rokah toliko časa, dokler so le mogli še zdržati, nato pa so spet odhiteli čez trg, da bi te papirje prodali. Drugi so takoj zavzeli svoja prostora. Skoraj vsaki dve minuti je poulična mladina napovedovala borzne tečaje. Otroci so prihajali in razkrivali številke, ki so jih imeli zapisane na malih lesenih tablicah. Zapisana je bila vrsta vrednostnega papirja, ura in cena.

Čez dan je bilo zelo zanimivo opazovati, kako so prihajali vedno elegantnejše oblečeni ljudje in se polasčali stolov, ki so ostali nezasedeni. Malih špekulantov že davno ni bilo več tu. Le oni, ki so še vedno mislili, da še lahko vzdrže, ali ki so si pridobili toliko premoženja, da ga niso mogli več zapraviti, ne da bi bankrotirali, so še

plačali svoj frank za stol.

Od tu in tam

Prav triumfalni sprejem so priredili svojemu rojaku predsedniku vlade in notranjemu ministru Dragišu Cvetkoviču prebivalci mesta Niša. Predsednik vlade se je v nedeljo popoldne pripeljal s posebnim vlakom v Niš, a spotoma so ga na vseh postajah pozdravljali navdušeni pristaši in politični prijatelji. Na niski postaji je Dragiša Cvetkoviča pozdravil župan Zivković in izrazil radost prebivalstva, da more v svoji sredi pozdraviti kot prvega ministra svojega rojaka, ki si je pridobil za napredek mesta velike zasluge. Po pozdravih se je skozi mesto razvil sprevod, v katerem je korakalo več tisoč ljudi, ki so vsi navdušeno pozdravljali predsednika vlade. Za ovacije se je predsednik vlade Dragiša Cvetkovič zahvalil manifestantom z balkona banske palače.

Več konferenc, na katerih so razpravljali o novem političnem položaju, so imeli pristaši b. demokratske stranke Ljube Davidoviča v Belgradu. Prva konferenca je bila na stanovanju Ljube Davidoviča in so se udeležili večinoma zaupniki stranke iz notranjosti Srbije. Politično poročilo sta podala Milan Grol in Božidar Vlačić. Druge konference pa so se udeležili v pisarni demokratske stranke zaupniki iz Belgrada. Na tem sestanku je govoril Božidar Vlačić.

Razstavo svojih del so priredili v Belgradu hrvaški slikarji-kmetje. Razstavljalcev je pet. Vsi so kmetje po svojem poklicu in se niso nikjer urili v slikarski veščini. Zanimanje hrvaških kmetov za umetnost je svojevrsten znak o kulturnih stremiljenjih najnižjih slojev. Razstavo so organizirali belgrajski akademiki, k otvoritvi pa je prišel tudi rektor belgrajske univerze. Poleg veselja do slikarstva so hrvaški kmetje pokazali ponovno tudi svoje zanimanje za književnost. Nedavno so imeli sestanek kmetje-pisatelji, ki jih vodi poslanec Miškina. Kritika pravi, da so se kmetje pokazali v pisanju večji mojstri kakor v slikanju. Vsekakor pa je oboje zanimiv pojav zanimanja kmetov za kulturne panoge.

Svojo bodočo snaho je tri dni pred poroko zastopila Milica Četković iz Podgorice. Njen sin Milan se je pripravil na ženitev z 18 letno Saveto Nikezić, ki je bila hčerka revnega obrtnika. Ljubezem med Milanom in Saveto je trajala že več let. Oženila bi se bila že prej, če ne bi Milanova mati Milica delala prevelikih zaprek. Ko pa je bila poroka sklenjena, je Milica sklenila bodočo snaho spraviti s poti. Paklicala jo je tri dni pred poroko k sebi in ji ponudila belo kavo. Vano je nareela arzenika. Ne da bi kaj slutila, je Saveta popila kavo, takoj nato pa je začutila hude bolečine v želodcu. Milica je pri tem znala tako spretno hliniti in je Saveti skuhala črno kavo, da bi ji odleglo. Ko se je zvjvala v bolečinah, je Saveta poklicala sosedo in jim naročila, naj shranijo njen izbljuvek za kemično preiskavo, ker se ji zdi, da jo je Milica zastrupila. Zvečer je umrla, a nekaj dni nato je preiskava že dognala, da je bila kava zastrupljena. Milica je bila pred sodiščem absojena na dosmrtno ječo.

Bučni pustni karneval se je v nedeljo začel v banatskem mestu Bela Crkva. Vse mesto je bilo v noči od sobote na nedeljo na nogah, v vsakem javnem lokalu se je plesalo in popivalo do rane zore. Najbolj vztrajni so bili v tej stroki številni gostje iz Belgrada in od drugod. Dopoldne pa so vsi meščani — večina jih je bila našemljenih — sprejeli princa in princezinoj karnevala, ki sta se pripeljala z vlakom. Sprejem je bil zares pustni. Z bogato okrašenimi kočijami so popeljali princa Karnevala in njegovo boljšo polovico v mesto. Začela se je veselica z burkami, ki jim ni nikjer para po razposajenosti in bedarijah, ki so se vrstile na program. Toda to pustno veselje se je v nedeljo šele začelo. Trajalo je še večer, a končalo se bo pozno proti jutru na pepelnico eredo.

Avtobus se je zvrnil deset metrov globoko v reko pri Dubrovniku. Na avtobusu sta bila neki uradnik in sofer. Ko sta se peljala ob reki Dubrovački, je počila guma, nakar je sunek zanesel vozilo v stran, a hip nato se je avtomobil že preobrčal po bregu proti strugi reke navzdol. Trikrat se je zaobrnil, slednjik pa padel v reko in obetal na kolesih. Potnikoma se k areci ni nič hudega zgodilo. Ko sta se znašla pod vodo, sta z največjo muko odprla vrata avtobusa in se izvlekla iz zažate. Splavala sta do brega, kjer so ju ljudje polegnili iz vode in prepeljali v bolnišnico. Avtomobil pa je ostal pod vodo.

Za 75% boljše mezd se so izposlovali pristanjski delavci, ki so natovarjali na ladje cement tovarne »Salonit« v Splitu. Zaradi mizernih mezd so stopili v stavko najprej delavci v tovarni, za njimi pa še pristanjski delavci. Stavka se je začela ob najbolj ugodnem času, ko je imela tovarna obilo naročil in so parniki že čakali v pristanišču na tovor. Tovarna se je morala pogajati in privoliti, da bo plačevala nakladalcem po 75% večje mezd, obenem pa jim dovolila mnoge olajšave pri delu. Zdi se, da si bodo podobne ugodnosti priborili tudi tovarniški delavci, ki jih je okrog tisoč.

Dvestoletnico obstoja praznuje te dni frančiškanski samostan v Zemunu. Obenem bodo praznovali tudi 650 letnico delovanja frančiškanov v Belgradu in Zemunu. Prvo svojo postojanko so imeli frančiškani v Belgradu. Od tam so jih sredi petnajsetega stoletja pregnali Turki, vendar pa so se v mesto spet vrnili, ko je Evgen Savojski Belgrad l. 1718. spet osvojil. Za dvajset let kasneje so Turki kot zmagovalci frančiškane zvezane z verniki vred pregnali v Zemun, njihov belgrajski samostan pa požgali. Od takrat so ostali stalno v Zemunu. Zanimivo je, da je pred dobrimi sto leti pomagal pri zidavi cerkve tudi erbeki knez Miloš Obrenović. V spomin na dan, ko so Turki frančiškane in vernike zvezane gnali iz Belgrada v Zemun, bo posebna procesija iz Belgrada do Save in od tam s čolni preko reke šel novo pa nameravajo zemunski frančiškani zgraditi novo poslopje, v katerem bi namestili konvikt za dijake.

Vreče kave, ki so plavale po morju, je našla finančna kontrola v Boki Kotorški. Financarji so na svojem službenem obhodu zagledali v Pranju vreče, ki so plavale na površini vode. Polovili so jih in našli v njih kavo. Ker so imeli podobno srečo že enkrat prej, se jim je potrdil sum, da neka inozemska ladja tihotapi v Kotor kavo brez trošarine. Iz bogzna katerega razloga — brzokone bojazen pred kontrolo — pa so tihotapci kavo rajši zmetali v morje kakor pa bi tvegali visoko kazen.

Obsodba na smrt je zahteval zase zločinec Salko Saltinič iz Tuzle namesto dosmrtno ječe, katero so mu naložili sodniki. Saltinič je nedavno ubil bogato zasebnico Emilijo Čibej in jo oropal, kasneje pa je hotel izvršiti gnusen zločin nad neko učiteljico. Sodišče ga je obsodilo na dosmrtno ječo. Vsi pa so bili presenečeni, ko je po objavi sodbe Saltinič protestiral in zahteval, da ga obsodijo na smrt.

Nad 67 milijonov skozi ljubljansko grlo

Zadajči smo poročali o tekmi Male : Velike Ljubljane za prvenstvo v konzumiranju piva. Tekma je za Malo Ljubljano izpadla 50:10. Druga tekma je Velika : Mali Ljubljani v konzumiranju vina. Tu si je zmagal priborila za celih 6 točk Velika Ljubljana nad Malo. Ljubljanci sedaj raje pijejo vino, ker pridejo ceneje skozi, kakor pa pivo. Leta 1913. je Ljubljana popila 2.081.109 l raznega vina, takrat je prevladoval cviček. Dalmatinca, ki ga nekateri nazivljejo tudi »darmatinec«, so pred vojno Ljubljanci prav malo popili, saj sta bili takrat v Ljubljani samo 2 gostilni, ki sta točili dalmatinske vina, ena na Starem trgu, druga v Tavčarjevi ulici. In sedaj? Je skoraj 50% več dalmatinskih gostilen in vinotočev, kakor pa drugih brez dalmatinca. Leta 1932. je Ljubljana popila 3.509.897 l, naslednje leto 3.562.644, leta 1934. je konzum vina padel na 3.223.342 l. Kriza je udarila tudi vinopivce. Tudi leta 1935. je konzum padel na 3.051.681 l, rapidno pa se je dvignil leta 1936. na 3.527.107 l. Takrat je bila že izvedena inkorporacija okoliških občin. Predlanskim je Velika Ljubljana popila 3.916.000 in lani 4.094.595 l. Na posameznega Ljubljancina pride okoli 48 l, ko je predvojna Ljubljana zaznamovala 42 l na glavo.

Spošno so cene vina zadnja leta nekako stabilizirane in se gibljejo od 10 do 16 din l. Povprečna cena znaša 12 din l. V letih gospodarske krize se je pojavila tendenca kvantitativnega padanja uvoza vina. Celotni dohodki trošarine se gibljejo med 18 do 24 milijoni din. Lani je bil rekord konzum vina. Letina je bila prav dobra. Lani je Ljubljana izdala

49.133.940 din za vino v sodih.

Leta 1932. je Ljubljana izpila 3912 steklenic boljše vina in vermuta. Predlanskim 12.692 steklenic in lani 24.172 l finih vin, proseka, maraskina, bakrske vodice in fruškgorskega bisera. Računski skupaj 40.864 l po 50 din, je Ljubljana za ta vina izdala 2.043.200 din. Prav malo šampanjca je bilo zatrošarinjeno, kajti s šampanjcem se vrši veliko tihotapstvo. Leta 1933. n. pr. je bilo zatrošarinjeno le 472 steklenic šampanjca, predlanskim 1639, lani pa je bilo iz inozemstva uvožen in zatrošarinjeno le 39 steklenic, domačega šampanjca pa so zatrošarinili 1663 steklenic. Računajo, da je Ljubljana za »šampus« izmetala okoli 255.300 din.

Izpil tričetrt litra žganja in umrl

Maribor, 20. februarja.

V soboto zjutraj je bil najden na Pobrežju v Valvazorjevi ulici mrtev 32 letni delavec Jožef Trs. Našli so ga njegovi tovariši, ki kopljejo vodnjak zadaj za Rozmanovo gostilno. Dela pri kopanju vodnjaka trajajo dan in noč, zaposleni pa so pri tem delavci od Sv. Martina pri Vurbergu. Z njimi je delal tudi omenjeni Trs, ki je doma v Račah, kjer živi njegova žena s štirimi otroki na majhnem posestvu, mož pa jo je pred nekaj meseci zapustil ter odšel v mesto za zaslužkom. Delo je res dobil, zašel pa je obenem tudi v slabo družbo, v kateri je začel pijačevati, tako da je zapravil vse zaslužke ter se še močno zadolžil na posestvo. Tudi v petek zvečer je pustil Trs delo ter je odšel v bližnjo gostilno, kjer je začel piti jabolčnico. Po nekaj litrih je presedal potem na vino, katerega je izpil pol litra. Pa tudi z vinom ni bil zadovoljen, pa se je lotil žganja. Naročil ga je kar celo četrtinko ter jo kmalu izpraznil. Potem je naročil še drugo in tretjo četrtinko. Ko pa je spil tretjo četrt žganja pijače, je omahnil za mizo. Tovariši so ga spravili na slamo v šupo posestnika Ptareja, da se prespi. Ko pa so ga šli potem zjutraj ob štirih buditi, da bi prišel v vodnjak na delo, je bil Trs že mrtev. Preiskava je ugotovila, da je umrl zaradi zastrupljenja z alkoholom in je povrhu vsega še zmrazil.

Med ameriškim Slovenci

V Clevelandu je izšel nov slovenski tednik »Glas slovenske dobrodelne zveze«, katerega urejmeta g. Frank Turk za slovenski del, g. Rudi Lokar pa za angleški del glasila. Izhaja v navadni velikosti časopisa. List izdaja za svoje članstvo slovenska dobrodelna zveza v Clevelandu.

Mrtvaški zapisniki kažejo, da je zapustilo slovensko naselbino v Clevelandu v letu 1938 316 rojakov in rojakinj, katere je pobrala kruta smrt. Med temi je bilo 157 moških starih nad 21 let, žensk starih nad 21 let pa 122, 20 otrok moškega in 17 ženskega spola. Med umrlimi je bila 258 naselincev iz raznih krajev stare domovine, ostalih 58 je bilo rojenih v Ameriki.

V Clevelandu je kap zadela v cerkvi med sv. mašo rojakinja mrs. Mary Fir, rojena Lesar, ki je bila na mestu mrtva. Stara je bila 65 let in je bila doma iz vasi Kot pri Ribnici na Dolenjskem. V Ameriko je prišla pred 31 leti. Zapušča moža, tri sinove in eno hčerko.

Prav tako je za kapjo umrla komaj 30 letna Mary Gerl iz Clevelanda.

V Clevelandu je smrt v kratkem času pokosila dve Slovenki, in sicer: Ivano Ferjančič ter Marijo Glavič.

V Clevelandu, O., je umrl v mestni bolnišnici Leopold Peček v starosti 44 let. Doma je bil iz fare Rob pri Velikih Laščah in je prišel v Ameriko pred 26 leti.

V Clintonu, Ind., je umrl rojak John Strniša v starosti 62 let. Doma je bil z Grma pri Novem mestu in je prišel v Ameriko pred 35 leti.

V Clevelandu je bil na ulici oropan za vsoto 42 dolarjev rojak sofer Lovro Bandi. Bandit je skočil k njemu, ko je ustavljal avto ob signalni luči in mu pobral denar.

V Frontenacu, Kans., se je rojaku Antonu Potočniku v avtomobilu vnel gasolin, kar mu je prizadelo precej hude opekline, da je moral v bolnišnico.

V Chicagu sta slavila dobro poznana mr. in mrs. Math Klobučar srebrni jubilej poroke.

V Chicagu je umrl rojak Martin Humlan, doma iz vasi Radovice v Beli krajini. Zapušča ženo in hčerko ter več sorodnikov.

V Mogadoru je umrla rojakinja Marijana Župc, stara 77 let. Doma je bila iz Podpeči pri Preseerju in je bivala v Ameriki 12 let.

V Willardu je umrl John Zalar, star 61 let. Pokojnik zapušča žalujočo soprogo, dva sinova ter eno hčer. Doma je bil iz Iga pri Ljubljani.

V Braddocku je umrla rojakinja Katarina Nemanjič v visoki starosti 74 let. Doma je bila blizu Metlike v Beli krajini. Umrla je za arčno hibo, za katero je bolehal že več let. Živela je v Braddocku 56 let. Zapušča dva sinova in dve hčeri.

V New Yorku je umrl William Čagan, star šele 26 let. Eden njegovih bratov je rev. Joseph Čagan, župnik v La Salle, Ill.

Ako pravilno računamo za pivo 11 din l, dobimo za pivo 9.192.040 din. Za pivo in vino je lani Ljubljana izmetala skupaj 60.627.480 din. Ljubljancane bo zanimala zgodovina, kako je pred stoletji Ljubljana popivala.

Samo jedi in pili so.

V starih arhivih beremo, da se je pred stoletji mestni magistrat silno jezil na takratne »ant-verharje«, češ da delajo kvečjemu tri dni v tednu, druge dneve pa samo jedo in pije ter delajo po ulicah in gostilnah kravale. Mestni magistrat je zato odredil stroge kazni proti pivcem, ki so morali dostikrat romati v zapore pod Trančo in so bili tudi denarno kaznovani. V starih časih so Ljubljanci pili prav kisel dolenjsko vino, ki je bilo najcenejše. Uvažali pa so iz letre, Stajerske in Goriškega odnosno Vipavskega razna boljša vina. Med plemstvom in magistratom so se vodile ogorčene borbe zaradi uvoza vin, kajti plemiči so v mestu vzdrževali lastne gostilne, pa so se branili plačevati vžitino. Močno so ljubljanski prebivalci obrabljali »črnikalca« (istrijsko vino), malvazijo, terana, vipavca, brica, rebuljo. Magistrat je strogo določeval cene. Kdor se teh cen ni držal, je bil hudo kaznovan. Magistrat ni prizanesel »ne revnemu, ne bogatemu, ne bogatemu in ne revnemu« kakor pravi poročilo. Mestni očetje so n. pr. 11. septembra 1651 na seji sprejeli ta-le »cenik«. Bokal dolenjca 6 kr, bokal terana 9, bokal vipavca 12 in bokal goriškega 13 kr. Cenik iz l. 1711. navaja: najbolji dolenjec (bokal) 12, slabši 10 in najslabši 9, najboljši vipavec 20, najslabši 16, najboljši teran 18, slabši 16. Najdražje vino je bilo »šroesko« po 30 soldov.

Razne žgane pijače

Ljubljana je lani popila 26.827 l ruma in raznih likerjev, predlanskim 17.107 l. Vrednost računajo za lani na 1.073.080 din. Raznega špirita in raznih domačih žganj je lani Ljubljana popila odnosedno porabila 155.680 l, predlanskim 145.496 l v vrednosti 6.227.200 din.

Koliko smo lani izdali za alkohol? Kratko ponovimo: 60.627.480 din za vino in pivo, dalje 1.073.080 din za rum itd. in 6.227.200 din. Torej je steklo skozi ljubljansko grlo lani

za 67.927.760 din raznih alkoholnih pijač.

Ukrepi proti beračenju v Mariboru

Razglas mestne občine.

Maribor, 20. februarja.

Na konferenci socialnih referentov slovenskih mestnih občin so bili proti beračenju sprejeti naslednji sodepi:

1. Mestno prebivalstvo se poziva, da ne podpira beračenja s kakršnimi koli milodari, marveč naj prepusti podpiranje siromašnih oseb mestnim občinam, ki razpolaga s potrebno kontrolo in evidenco.
 2. Policijska oblast se naproša, da bolj rigorozno postopa ne le proti javnemu beračenju, ampak tudi proti beračenju od hiše do hiše.
 3. Poskrbi se naj, da se predpisi proti beračenju strožje izvajajo, občine pa naj s primerno oskrbo poskrbijo, da bodo odpadli vzroki beračenja.
 4. Nepopoljšitvi berači naj se oddajo v zavode.
- V smislu točke 1. se mariborsko mestno prebivalstvo poziva, da napoti vsakega prosjaka na socialnopolitični oddelek mestnega poglavarstva, Rotovski trg 9, kjer se bo resnično potrebnim in upravičenim nudila potrebna pomoč: delazmožni bodo zaposleni pri javnih delih, dela nezmožni (starci, onemogli in zapuščeni otroci) pa oddani v zavodov ali drugo oskrbo, medtem ko bodo tuje osebe, ki se zadržujejo v mestu brez dela in sredstev ali prihajajo v mesto samo beračiti, odnosedno odpravljene v domovinske občine. Beračenje ni le naslednje, ampak tudi škoduje tujskemu prometu in zavaja zlasti mladino k delomrznosti in nemoralnemu življenju. Mariborsko mestno prebivalstvo naj stremiljeno mestne občine in varnostnih organov po popolni odpravi beračenja v mestu podpira s tem, da upošteva zgornja navodila.

Prvi zimski vzpon po severovzhodnem razu Kompetele

Pred dvema dnevoma je zelo težavni tristo-meterski severovzhodni raz Kompetele v Kamniških Alpah, ki je bil lani sploh prvič preplezan (Janez in Miro Gregorin, 26. maja 1938), doživel prvi zimski vzpon. Partija, ki so jo sestavljali Fr. Ogrin, France Podboršek in D. Krenžar ter se ji je pozneje pridružil še partija F. Dolničar in D. Podberšek je preplezala raz v petih urah čiste plezarije. Izredno strm raz je bil prav na najtežjih mestih prevlečen s tanko ledeno plastjo in zasnežen. Tura sama je trajala petnajst ur.

Iz Legije koroških borcev

V obmejnem Guštanju, v bližini Dravograda so zborovali v nedeljo bivši koroški borci, včlanjeni v krajevni organizaciji Legije koroških borcev. Po obširnih poročilih društvenih funkcionarjev je poročal delegat glavnega odbora iz Ljubljane tov. Kristan. V svojem poročilu je obravnaval vse, kar se tiče organizacije same, predvsem pa zahteve društva po zaposlitvi njenega članstva, ki kljub temu, da se je borilo pred 20 leti ravno za ta kos prelepe slovenske zemlje in upoštevanje tam, kjer bi moralo biti. Zagotovil jih je, da bo glavni odbor tudi v bodoče posvečal njihovi organizaciji vse svoje pažno in jim nudil pomoč pri borbi za zaposlitev in vsakdanji kruh. Članstvo je z zanimanjem poslušalo poročilo tajnika glavnega odbora ter ga soglasno odobrilo. Poročilom je sledila obširna debata, v katero so posegli poleg članov odbora tudi številni tovariši. Članstvo je soglasno odobrilo vsa poročila ter se je ta soglasnost pokazala tudi pri volitvi novega odbora in sicer s tem, da so stari odbor soglasno izvolili tudi za novo poslovno dobo. S tem je bil občni zbor zaključen ter se je članstvo razšlo na svoje domove z zavestjo, da ostanejo bivši borci tudi v bodoče zvesti čuvarji severne meje.

Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Litiji je sklicala svoje članstvo na redni občni zbor, ki je bil v gostilni g. Cerarja. Zboru se prisostvovali tudi zastopnik glavnega odbora tov. Gril, ki je ob tej priliki podrobno orisal položaj v organizaciji, kakor tudi o zahtevi po uresničitvi resolucije glavnega odbora Legije z dne 3. aprila 1938.

Število članstva v Litiji sicer ni prav veliko, je pa zato tem bolj zavedna in dobro ve, da je le v slogi možno upati na uspeh. Z željo, da bi v novi poslovni dobi dosegli uresničenje naših zahtev, je bil občni zbor v lepi soglasnosti in tovariški slogi zaključen.

Zahtevajte povsod naš list!

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v C°		Relativna vlažnost v %	Oblačnost 0-10	Veter (smer, jakost)	Padavine	
		na jutro	na večer				m/m	vrsta
Ljubljana	766.9	7.0	2.8	79	10	E ₁	—	—
Maribor	767.1	6.4	-1.0	90	10	U	—	—
Zagreb	761.3	7.0	-1.0	90	10	N ₂	—	—
Belgrad	763.2	4.0	-2.0	90	4	W ₂	—	—
Sarajevo	764.4	9.0	-3.0	90	10	U	—	—
Vis	762.3	7.0	4.0	80	0	N ₂	—	—
Spilj	761.6	14.0	5.0	60	4	NE ₁	—	—
Kumro	760.1	17.0	7.0	70	0	N ₂	—	—
Rab	763.4	10.0	4.0	90	10	U	—	—
Duopolnih	760.0	15.0	6.0	60	0	NE ₂	—	—

Vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, zmerno hladno vreme. Najnižja toplota zraka na letališču 0,0° C.

Spošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od nedelje do danes: Včeraj je bilo iz noči do 9.30 večinoma oblačno, nakar se je pričelo polagoma jasnit, do 10 se je skoro popolnoma zjasnilo. Ostali čas dopoldneva in popoldne se je oblačnost spreminjala, enkrat je bilo oblačno, nato pa zopet skoro jasno. Od 19.30 dalje pa je bilo večinoma oblačno. Popoldan je pihal zmeren južni veter. Najnižja toplota zraka je znašala v mestu -0,2° C na letališču pa 5,4° C.

Koledar

Danes, torek, 21. februarja: Petek.

Sreda, 22. februarja: Pepelnica.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnarje: mr. Loustek, Resljava cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

V nedeljo, dne 26. februarja t. l. ob 10 dopoldne bo na dvorišču vojašnice 16. artilerijskega polka zanimivo poučno predavanje, na katero se vabijo vsi rezervni častniki tukajšnje garnizije. S seboj naj prineseljo oficirske legitimacije. Vhod pri glavnih vratih, Tyrševa cesta. Iz pisarne komande mesta Ljubljana št. 108.

Bohemijski večer gledaliških igralcev se prične danes ob 20 pri Mikliču. Predprodaja vstopnic pri operni baljajni se zaključuje ob 17. Večerna blagajna se odpre ob pol 20 v dvorani pri Mikliču. Pester spored. Ronny jazz. Konferenca g. Danes.

Pododbor društva Rdečega križa v Ljubljani bo imel v četrtek, dne 2. marca 1939 ob šestih zvečer svoj redni letni občni zbor v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. V primeru nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje istotam.

Pred porokoc je naslov izredno zabavni veseloigrki, ki je že dvakrat popolnoma napolnila dvorano Rokodelskega doma. Priprani smo, da bo tudi nocojšnja uprizoritev priljubljene veseloigre nudila izredno zabavo in razvedrilno vsem, ki se je bodo udeležili. Predprodaja vstopnic je popoldne od pol 6 do pol 8 v Rokodelskem domu, Komenškega ulica 12. Pričetek igre je ob pol 8 zvečer.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani ponovi na pustni torek, 21. t. m. ob 8 zvečer izbrano uspešno burko »Matavej Matijca«, ki jo je po Rado Murnikovi veseli povesti priredil za oder Milan Skrbinek. Če želite za predpust vesele in poštene zabave, zlasti, ker bodo med vsemi odmori šaljivi nastopi in humoristični kupletji, si pravočasno rezervirajte vstopnice v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanskem prehodu.

Pevski zbor Glasbene Maticice ima prihodnje vajo vsega mesanega zbora izjemoma šele v četrtek, dne 23. februarja ob 8 zvečer.

Veliki ruski pianist Borovski Aleksander Čirilovič bo koncertiral v petek, dne 24. februarja zvečer v veliki filharmonični dvorani. Borovski je gojenec konservatorija v Petrogradu, med svetovno vojno je postal profesor konservatorija v Moskvi, leta 1920 pa je emigriral in odšel preko Carigrada v Srednjo Evropo. Od takrat dalje se je posvetil izključno le koncertnemu življenju ter uživa danes sloves enega največjih sodobnih pianistov. Na svojem koncertu v petek bo izvajal dela Bacha, Beethovna, Kunca, Papandopula, Chopina in Liszta. Vstopnice v knjigarni Glasbene Maticice.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

torek, 21. febr. ob 16: »Upniki — na plan! — Izven. Znižane cene.

Sreda, 22. febr.: zaprto.

Četrtek, 22. febr.: »Hlapci«. Red Četrtek.

Petek, 24. febr. ob 15: »Brezov gaj«. Dijaska predstava. Globoko znizane cene.

(Zvečer gostuje drama v Ptujju: »Hollywood«.)

OPERA — Začetek ob 20.

Torek, 21. febr. ob 20: »Jezenski manevri«. Izven. Znižane cene.

Sreda, 23. febr.: »Lohengrin«. Red Sreda.

Četrtek, 23. febr.: »Evgenij Onjegin«. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol.

Petek, 24. febr.: zaprto.

Mariborsko gledališče

Torek, 21. febr. ob 20: »Vse za šaloc. Znižane cene.

Sreda, 22. febr.: Zaprto.

Četrtek, 23. febr.

Dve, tri iz ženskega sveta

Obsojene, ker so hotele biti preveč mlade...

Res ni prav razveseljiva ugotovitev, da je človek star, posebno če starost opazijo na človeku drugi. Za takšne stvari se menda še prav posebno občutljive ženske. Rade bi bile vedno mlade, posebno tiste, ki so jim zdi, da so imele od mladosti le še vse premalo. Zato ni čudno, če na primer kakšna tridesetletnica takole v razgovoru hoče na vsak način človeka prepričati, da je pravkar obhajala svoj dvajseti rojstni dan. Pa ne samo takole zasebno, tudi recimo pred sodnijo, — če jo pot tja zanese — se dostikrat zgodi da je tej ali oni ženski kaj neljubo povedati, koliko je v resnici stara. Pri nas sicer glede takšnih »potvorb« niso niti na sodnji več tako občutljivi in ženskam že tako rekoč nihče več ne zameri, da so tako »mlade«. V Ameriki pa je drugače. Tam precej strogo kaznujejo tiste ženske, ki pred sodiščem niso navedle pravilne letnice svojega rojstva. V zadnjih šestih mesecih so v Združenih ameriških državah imeli kar tisoč dvesto takšnih primerov, da so ženske hotele biti mlajše tudi pred sodiščem. In vseh teh 1200 je bilo zaradi lažnjive izpovedi tudi obsojenih, seveda ne bogve kako strogo, pa vceeno vsaj toliko, da bodo prihodnjič, če pridejo spet pred sodišče, prav gotovo povedale čisto po pravi, kdaj so bile rojene.

Spomenik, ki ne bo nikdar prišel iz mode, ker predstavlja modo

Moda je čudna stvar. Če hočeš veljati za sodobnega človeka, se moraš pač ravnati po njej, nič ne pomaga. Za ženske velja to še prav posebno. Zato tudi na vso moč budno zasledujejo vsako novost, posebno pri obleki. Če se ženska ne oblači tako, kakor zahteva najnovejša moda, že več ne spada med »boljše ljudi« in jo v teh »krogih« kar prezirajo in gledajo v njej nekaj manj vrednega, pa če tudi ima vseh drugih odlik še toliko. Torej, moda hoče tudi svoje. In če že vsaki stvari danes postavljajo spomenik, ga je pač treba postaviti tudi modi. Za tak spomenik so se pred nedavnim odločili v amerškem, da spet amerškem mestu San Francisku. Spomenik pa bo prav posebne vrste, spet nekaj najmodernejšega. Predstavljal bo elegantno oblečeno žensko. Posebnost spomenika pa bo v tem, da ne bo nikdar zastarel. Ker je vsako leto nova moda, mora biti vedno nov tudi spomenik. Zato so sklenili kip elegantne ženske vsako leto obleči v najnovejšo moderno obleko. Takšnega spomenika dozdaj še ni bilo nikjer. Gre mo pač s svetom naprej, čeprav nekateri mislijo, da gremo le nazaj.

Občinski svet, ki je ženskam prepovedal nositi visoke pete

Na Angleškem posvečajo ženskim vprašanjem tolikšno pozornost, da o njih govore tudi na sejah občinskih odborov. Da se tega nismo izmislili, navajamo, kaj so zadnjič sklenili na seji občinskega sveta v Edinburgu v Angliji. Razpravljali so o tem, ali naj bo ženskam dovoljeno nositi visoke pete, ali ne. Vprašanje o ženskih petah pa so tudi rešili. Soglasno so sklenili, da bo vsaka ženska, ki bo v bodoče še nosila visoke pete pri svojih čevljih, strogo kaznovana. No, tako strogo tudi niso nastopili proti visokim petam, saj smo kar malo preveč trdili. Ta sklep se le nanaša samo na tiste ženske, ki so z visokimi petami hodile po mestnem parku ali pa golfskem igrišču. Na seji občinskega sveta so si bili vsi edini o tem, da ni mogoče obdržati golfskih igrišč in parkov v takšnem stanju, kot bi bilo to potrebno, dokler bodo ženske, ki zahajajo tja, nosile visoke pete. Ali so na tej seji sklenili tudi to, kako visoke pete so še dovoljene, o tem nismo dobili nobenih poročil. Pa, kaj jih tudi nismo pričakovali, da ne boste rekli, da se tudi mi ukvarjamo s takšnimi vprašanji, ko je vendar drugih, tisočkrat važnejših, dovolj.

Earhardtova bo spet oživela, čeprav samo na platnu

Gotovo vam je še v spominu letalska nesreča, katere žrtev je leta 1937 postala slovita ameriška letalka Amelia Earhardtova. Po tej nesreči so še pozneje časopisi precej časa pisali najrazličnejše stvari. Nekateri so celo trdili, da se ta drzna letalka ni smrtno ponesrečila, pač pa da se ji je posrečilo rešiti se na nek otok, njevo letalo pa so po pogotitni morskii valovi. Vendar so se ta poročila izkazala za netočna, kajti še do danes ni bilo mogoče ugotoviti, na katerem otoku je Amelia ubežala smrti. Potem so časopisi kar naenkrat spet utihnilo o tej sloviti letalki. Te dni pa jo nek časopis spet omenja. Poroča namreč, da je zdaj tudi že končan življenjski letalki. Napisal ga je njen mož, in sicer ne zase kot nekak spomin, pač pa s čisto določnim trgovskim namenom. Življenjski je namreč prav pred kratkim prodal nekemu angleškemu filmskemu podjetju, ki bo na podlagi njega letos začelo snemati nov film o A. Earhardtovi. To je torej primer moža, ki zna tudi nesrečo svoje žene izrabiti v »koristne« namene. Denar, ki ga je dobil za življenjski, mu bo vsaj v neki meri zmanjšal nesrečo, ki ga je zadela s tragično smrtjo svoje žene. Kdor zna, pa res zna.

Potnik je spal v hotelu slabše vrste. Zjutraj ves besen plane na slugo: »To je strašno! Vso noč nisem zatislil očesa, ker sta se v sosedni sobi podili dve miši.«
»Ali mislite, da vam bomo za teh borih par dinarjev priredili celo bikoborbo!«

V našem uradu imamo človeka, ki pravi, da se spominja svoje stare, stare matere. No, ta se je pa posteno zlagal. Gotovo je predsednik kluba lažnivcev. Saj to vendar ni mogoče. Je! Samo ne smete pozabiti, da ta človek jeclja.

Središče zimskega športa na Pohorju: Seniorjevo dom, 1522 m visoko. Tu bodo 25. in 26. februarja tekme v alpski kombinaciji za prvenstvo mariborske zimskosportne podzveze, ki jih prireja zimskosportni odsek Slovenskega planinskega društva v Mariboru

Spet straši pošast

Čeprav je preteklo že precej vode, kar se je na Škotskem prikazala morska pošast, vendar govorice se niso potihnille. Nekateri verujejo, drugi zopet ne. Celotno grozno glasovi diktatorjev in vojna nevarnost ne morejo odvrniti bujne ljudske fantazije od skrivne pošasti, ki se je prikazala na jezeru Loch Ness.

Še niso potihnille govorice o prvi prikazni, že imajo novo senzacijo, novo žival, ki govori za tiste, ki »držijo« pošastjoe.

Pri kraju Lojuch na Nebraski je izkopal kmet Campbell okostje živali, ki zelo sličijo pošastni kači, ki so jo videli na jezeru Loch Ness. To novo najdbo so prišli gledat in proučevati najbolj znani učenjaki. Ugotovili so, da je to okostje neke vrste morskih kač iz predzgodovinske dobe in da je bil lastnik teh kosti prednik morskih kač, ki se še tu pa tam prikazujejo ljudem v veliko zabavo in so vzrok najčudovitejšim govoricam. Kraj, kjer je kmet okostje našel, je pred milijon leti pokrivalo morje, ki pa je izginilo.

Učenjaki so zverini dali ime ksenocephal, to pa samo začasno. Med naravoslovci je pošast vzbudila veliko zanimanje zaradi nenavadnih značilnosti. O možganih ni bilo ne duha ne sluha, ker žival nima duplane, kjer se možgani nahajajo. V želodcu so našli še ostanke obed, ki ga je zverina pozila že pred stoletji: zob morske psa, vretenca majhnih rib in gramoz. Kaker izgleda, je žival najbrže srečala močnejšega nasprotnika, ker je na čelni kosti spoznati vrtno, ki jo je povzročil ogromen kočnik. Iz tega se da sklepati, da je nasprotnik zadal živali smrtni udarec z zobom.

Ta zverina sedaj počiva v Knoavilleu, kamor ga hodijo gledat številni turisti. Je pa tudi res zanimiv, saj ima kar 1964 kosti, 135 vretenec, 20 nog vzdolž, štiri velike šape in grozo vzbujajočo glavo.

„Monarhija se v Nemčijo ne bo več vrnila“

Zanimiv govor o „političnih in filozofskih silah nekdanje in sedanje Nemčije“

Alfred Rosenberg je imel snoči o priliki manifestacijskega zborovanja narodno-socialistične stranke govor o političnih in filozofskih silah v preteklosti in sedanjosti. Kar se tiče židovskega vprašanja, je Rosenberg izjavil, da bi vsako popuščanje Nemčije smatralo mednarodno židovstvo kot znak slabosti. Židovsko vprašanje v Nemčiji bo rešeno šele takrat, ko bo zadnji Žid zapustil nemško ozemlje. Istotako bo mogla Evropa živeti v miru šele takrat, kadar bo evropska celina očiščena Židov, ki so se pred tisoč leti pritihtapili v Evropo. Kar se tiče vprašanja protestantske cerkve, je Rosenberg dejal, da je velika zgodovinska zasluga te cerkve v tem, da je skozi stoletja sodelovala s prusko državo in pruskimi kralji. Toda v usodnih trenutkih 1918 je bila protestantska cerkev paralizirana, leta 1933 pa ni izkoristila najboljših prilik, ki se ji je nudila. Namesto, da sodeluje po stari navadi z najboljšimi silami Nemčije, je začela stavljaljati pogoje, ter razdrobila svojo silo v strankarskih bojih. Narodnega socializma ne zadene zaradi tega nobena krivda, ker se on tudi noče vmešavati v notranji boj poedinih skupin protestantske cerkve.

V svojem nadaljnjem govoru je Rosenberg naglasil, da so pruski kralji bili prej voditelji naroda, da pa se je zadnji cesar leta 1918 odrekel tej tradiciji. Motiviral je svojo ostavko z željo, da

se prepereči prelivanje krvi. Na ta način je pokazal, da se smatra samo še kot predstavnik enega dela nemškega naroda. To simbolično dejanje je pomenilo konec monarhije, ki se ne bo nikdar več vrnila v Nemčijo. Na koncu svojega govora je Rosenberg dejal, da je Nemčija najmočnejša trdnjava v obrambi evropske celine proti komunistični svetovni nevarnosti ter naglasil, da upa, da se bodo vzhodni narodi osvobodili finančnega gospodarstva Zahoda.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 21. febr.: 11 Solska ura: V pustni noči, igrice v 3 deli. Spisal Josip Ribičič, izvajajo brezpuč. učil. abiturienti. vodi g. Mirko Demšar — 12 Veselo rajanje (plošča) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Akademski pevski kvintet — 14 Napovedi — 14.30 Pester spored Radijskega orkestra — 14.40 O anekdotah (g. msgr. Viktor Steska) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Plošča, Lebar: Dežela smehljaja, potpuri — 20 Tak dolgo je pela ta ptica drobnja, da je ratala deča ženica meja. Stiri zgodbe o snubačih in svatih (Trdovraten smee — Preserna snubača — Snubačeva osveta — Zenit iz ljubljani) napisal Jože Vombogar, izvajajo člani rad. igr. druž., sodelujejo Fantje na vasi, vmes kmečka godba na ploščah. Vodi inž. I. Pengov — 22 Napovedi, poročila — 23.15 Na pustni torek sta zares vnu potrebna smeh in ples. Orkester z valčki Vam postreže, po svoje Stanko viža reže, vmes pa plošča Vam igrajo foks za foksom kot pač znaajo. Konec ob 24.

Zemljevid, ki kaže obe Španiji po Francovi zasedbi Katalonije.

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMANS SLIKAMI

Lady Marian kar ni mogla oditi z balkona. Se dolgo je etala tam in gledala proti gozdom. Poslušala je, kako je vedno bolj zamiral topot konjskih kopit. Urno sta tekla konjiča, ki sta nosila Robina Hooda in njegovega prijatelja Willa Scarletta v svobodo, ven iz nevarnosti, na varna, nedostopna tla. Prvič v življenju je začutila ljubezen, resnično, veliko ljubezen.

Nasmehnila se je in mahnila z roko v srebričasto blede noč kakor bi zaželela Robinu »lahko noč« in »na svidenje«. In ko je že davno utihnil peket konjskih kopit ter ga je preglušil enakomerni hod grajskih straž, je še vedno naslajala svoje vroče čelo na hladni stebel ob balkonu kakor bi hotela pomiriti burno polje kri, končno pa se je v trudnih, neveselimi koraki odpravila v svojo belo spalnico.

Ze davno se je nad gradom in okrog njega predla vijoličasta jutranja zarja, ki je napovedovala novi dan, lady Marian pa še ni mogla zaspati. Gledala je predse, se nemirno obračala na blazinah, vse njene misli pa so hitele k njemu, ki se je bil tako pogumno odločil, da jo kljub neštetim nevarnostim obišče noči. Znal se je pritihtapiti mimo strazi, splezal je po strmem kamenitem zidu in stopil k njej v soba, ko je tako vroče mislila nanj. Njene misli in njeno srce je bilo vse

preveč prevzelo od nepričakovanih dogodkov v pretekli noči. Lepota, nenadana lepota sreče, ki se je ni bila prav nič nadejala, jo je prevzela tako močno, da ji od nikoder ni hotel priti spanec. Zaman je poskušala zatieniti oči. Nepristano ji je prihajal pred oči Robin Hood, spominjala se je vseh, tudi najmanjših podrobnosti od svojega srečanja z Robinom. Jasno je gledala pred seboj njegov prijazen, možati obraz in njegove mile oči, ki so ji govorile o ljubezni, zdela se ji je, da sliši njegov prijeten glas, ki ji govori o bodoči sreči ter jo vabi, naj odide z njim v svobodo, tja v zelene sherwoodske gozdove, brez bosta varna pred preganjanjem živela srečno in brez skrbi Hotela je vse to še enkrat preživeti, hotela se je zavedati, da je bilo vse to, kar je minulo, popolnoma resnično. Rada bi si zapomnila vse podrobnosti večera, ki ga je bila preživela z Robinom Hoodom. Svojo mladost bi rada obdržala v stanju ki bi bilo sladko in omotično. Saj so se ji abetali tako težki in hudi časi, bodočnost, ki je bila videti vse drugo prej kakor rožnata.

Robina Hooda pa je tedaj nosil iskri vranec skozi nočno tišino temnega gozda. Mir se mu je naselil v dušo, širok in zadovoljen mir, popolna sreča. Pred oči mu je prihajalo njegovo ljubo dekle, prekrasna lady Marian. Njegova je lady Marian, svet bo obrnil, da bo njegova

tudi ostala do konca življenja. S seboj je nosil v srcu prepričanje, da ga ima lady Marian rada, da ga ljubi iz dna duše, da vsa z dušo in telesom pripada le njemu edinemu, samo njemu, samo njegova je. Čigava je, komu se je bila zaupala? Njemu, Robinu Hoodu, uskoku, plemiškemu izdajalcu, uporniku, ki ga preganjajo mogočniki in so razpisali na njegovo glavo težko nagrado!...

In ko je mislil na svojo oboževano srčno izvoljenko, mu je prišla na misel v tej jutranji svežini znana pesem »Mirelai«, njene besede in melodija, in že jo je tiho zapel v mlado jutro:

»Lady Marian, milo solnce se je že dvignilo, lady Marian, srce moje, dan se je že napravil! Dvignile so se megle, dušica, ptičji epev že doni, dvigni se tudi Ti, lady Marian, dvigni se, vestani! Vestani, Marian, duša, vstani v tem ranem jutru! Lovec veselo trobi v svoj rog, vesela se ori njegov glas po zelenem gozdu! Čas je, da vestaneš, Marian, angelček moj! Srce moje zlato, vestani, vstani!«

Pesem je v izvorniku sicer pozivala k vstajanju Ano Marijo, Robin Hood pa je imel zamenjal in je klical lady Marian namesto Ana Marija. Pel je in njegov glas je krasno odmeval po jutranjem zraku.

Visoko se je bilo že dvignilo solnce. Visoko se je vzpelo na nebo, rosa se je

posušila po grmovju in po travi. Robin Hood je razjahal. Will Scarlett je stopil s konja, sedla sta na tla, nato pa se vzleknila vznak, v hladno senco. Robin Hood ni mogel zaspati. Kar naprej je pel svoji izvoljenki in jo vabil, naj vstane. Ležal je vznak, na glavo mu je padal ozek snop solnčnih žarkov, ki so se znali pritihtapiti skozi gosto zeleno vejevje. Dan je bil krasen, ptice so prepevale v goščavi, solnce je veselo sijalo, vroče je že postajalo. Končno je tudi Robina Hooda premagalo solnce, postal je zaspan, oči so mu zlezle ekupaj, kmalu je zaspal in spal pod košatim hrastom prav do poznega poletnega večera.

XI.

Skrivnostni tujec.

Nekega večera po tem dogodku, ko je že davno padel mrak in se je blizala noč s skrivnostnimi koraki, so se nenadoma odprla vrata male in skoraj pozabljene gostilne pri »Saracenski glavici«. Pri vratih so se prikazali štiri visoki, molčeči moške, ki so bili vsi ognjeni v fraterske plašče. Kapuce so imeli posajene na glave in obratne so imeli vsi zarjane. Pri slabi svetlobi, ki je prihajala od lojenice in od svetilke, ki je bila obešena pod stropom, njihovih obrazov niti gledalec, ki bi se potrudil, ne bi mogel razpoznati. Sicer so se pa tudi vsi štiri neznanci skrivali pred pogledi kar so le bolj mogli. Eden med njimi je bil pravi orjak, širokopleč in mogočen. Nekaj čudno oblastnega in dostojanstvenega je bilo na njem. Zdel se je še večji in še močnejši. Po vsem videzu je bil najuglednejši med njimi, saj so vsi z njim govorili

z nekim posebnim spoštovanjem. Ko so stopili čez prag, se jim je krčmar priklonil še posebno globoko, ne morda toliko radi izrednega spoštovanja kakor iz strahu pred neznanimi gosti, za katere ni vedel, kam naj bi jih uvrstil. Prej so bili podobni skrivnostnim zločincem kakor svetim očetom, za kar naj bi jih napravili njihovi duhovniški plašči. Nekaj skrivnostnega je vsekakor bilo na njih.

V gostilni ob tej zgodnji večerni uri ni bilo razen krčmarja, ki se je nepristano priklanjal na vse strani, ni bilo nikogar. Zdelo se je, da so e tem dejstvom še prav posebno zadovoljni. Niti enega gosta ni bilo v gostilni. Brž so sedli za veliko, štiroglato mizo, ki je bila narčjena iz preprostega hrastovega lesa in ni bila pogrnjena s prtom. Počasi se jim je približal krčmar, ki se je pred njimi najprej globoko priklonil, nato pa jih je vprašal, s čim jim sme postreči. Ko se jim je približal, so vsi štirje tako prenehali šepetati.

»Ali ste že dolgo na potu, sveti očetje?« jih je vprašal ponižno gostilničar. »Da, precej dolga že!« mu je odgovoril najmočnejši med njimi. Njegova moč in telesna sila se ni mogla prikriti niti pod meniško haljo.

Krčmar se je nato vnovič priklonil in odšel, čez čas pa se je vrnil in prinesel na pldnjo nekaj suhega mesa in starega kruha. Postavil je jedačo na mizo in se opravičil, ker jim ne mare postreči z ničemer bo! r.m.

»Oprostite, ne morem vam postreči z boljšo jedjo, prav žal mi je, ker za vas nimam boljše hrane!« Nato je obmolknil in obetal pri mizi, kakor bi pričakoval od tujcev novih zapovedi in naročil.